

BEZPEČNOST PRÁCE

Informace – dotazy, stanoviska převzaty z BOZP Info.cz (redakčně upraveno)

Povinnosti pronajímatele týkající se BOZP.

Dotaz: Jsem pronajímatel a ve svém objektu mám oddělené jednotky, které se chystám pronajímat nájemcům, kteří zde budou podnikat. Jedním z potenciálních nájemců je i OSVČ, která zde bude mít další zaměstnance. Pokud chápu zákon správně, tak se povinnost k dodržování BOZP vztahuje i na OSVČ podle § 12 zákona č. 309/2006 Sb. Můj dotaz směřuje k tomu, zda mám nějakou zákonnou povinnost v BOZP i já jakožto pronajímatel ve vztahu k nájemci, potažmo k jeho zaměstnancům. Nemám na mysli to, co si s nájemcem dohodneme ve smlouvě, ale spíše povinnost zákonnou podle předpisů jako NV č. 361/2007 Sb. a NV č. 101/2005 Sb. ale i dalších předpisů, tedy zda mohu být i já postihován za to, že v mém objektu například není odpovídající teplota podle předpisů BOZP a podobně.

Odpověď: Povinnost dodržovat BOZP je především záležitost zaměstnavatele a jeho zaměstnanců. Zaměstnavatel plně odpovídá za vytvoření odpovídajících podmínek BOZP pro své zaměstnance, ti na druhé straně jsou povinni dodržovat jeho zákonem stanovené povinnosti a příkazy zaměstnavatele. V okamžiku, kdy OSVČ zaměstnává zaměstnance, je z pohledu zákoníku práce i ostatních předpisů v oblasti BOZP zaměstnavatel.

Z Vašeho dotazu nevyplývá přesně o jaký objekt se jedná, ale v podstatě jste Vy povinen zajistit, aby onen objekt byl provozuschopný a vyhovoval účelu, ke kterému je pronajímán (např. kancelářské práce). Vy jako majitel objektu musíte zajistit řádnou technickou a ostatní bezpečnost. Podle § 2205 občanského zákoníku nájemní smlouva pronajímatele zavazuje

- přenechat věc nájemci tak, aby ji mohl užívat k ujednanému nebo obvyklému účelu,
- udržovat věc v takovém stavu, aby mohla sloužit tomu užívání, pro který byla pronajata,
- zajisti nájemci nerušené užívání věci po dobu nájmu.

Z toho pro Vás vyplývá, že musíte zajistit, aby pronajaté prostory mohly sloužit účelu, ke kterému byly pronajaty. Když to bude např. kancelář, pak aby zde bylo odpovídající osvětlení, teplota a výměna vzduchu. Jak uvádíte, tyto věci řeší nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů a nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí. Podrobnější podmínky budete asi řešit smlouvou s nájemcem.

Dále podle občanského zákoníku platí, že po dobu nájmu provádí běžnou údržbu věci nájemce, ledaže se k ní zavázal pronajímatel a že ostatní údržbu věci a její nezbytné opravy provádí pronajímatel, ledaže se k některému způsobu nebo druhu údržby a k opravě některých vad zavázal nájemce. Proto například úklid kanceláří nemusíte nájemci zajišťovat, pokud se s ním vysloveně nedohodnete, ale pokud jsou v objektu umístěny například výtahy, tak jejich údržbu a technické zajištění musíte provádět Vy jako majitel. V neposlední řadě je třeba dbát také na požární bezpečnost objektu, tzn. zajistit především pravidelné kontroly prostřednictvím odborně způsobilé osoby a dle jejího doporučení vybavit objekt prostředky

požární ochrany (hasicí přístroje apod.). V tomto směru je třeba se řídit zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů a jeho prováděcí vyhláškou č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb, ve znění vyhlášky č. 268/2011 Sb.

V této souvislosti ještě podle zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek BOZP, ve znění pozdějších předpisů, a nařízení vlády č. 11/2002 Sb., kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů, ve znění NV č. 405/2004 Sb., jste povinen zajistit, aby objekt byl řádně vybaven bezpečnostními značkami (např. schody) apod. a aby únikové cesty a východy z objektu splňovaly požadavky nařízení vlády č. 101/2005 Sb. Doporučujeme Vám, abyste si nechal udělat posudek od odborně způsobilé osoby v BOZP a PO, že Váš objekt vyhovuje z hlediska BOZP i požární ochrany účelu, ke kterému je/bude pronajímán.

Kontroly technického zařízení.

Dotaz: Řešíme otázka prohlídek/kontrol „Hup-Cuků“. Většinou ve firmě používáme řehtačkové zvedáky jedné firmy, kde výrobce v průvodní dokumentaci tyto prohlídky stanovuje. Jak je to ale u zvedáku od jiného výrobce, kde tuto dokumentaci nemáme. Podle jakého právního předpisu a jak často se kontroly (se zápisem provedení) provádějí?

Odpověď: Ve smyslu nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a náradí, má zaměstnavatel zajistit provozování a údržbu technických zařízení podle průvodní dokumentace výrobce. Není-li výrobce znám, nebo není-li průvodní dokumentace k dispozici, stanovuje rozsah kontrol zařízení zaměstnavatel místním provozním bezpečnostním předpisem. Přitom využívá průvodní dokumentace obdobných zařízení jiných výrobců a požadavků právních či technických norem. Jedním ze základních požadavků stanovených v uvedeném právním předpise je provádění následných kontrol jedenkrát za rok v rozsahu stanoveném místním provozním bezpečnostním předpisem. Nicméně tato kontrola nemůže nahradit potřebnou údržbu, která musí být stanovena s ohledem na konstrukci zařízení, jeho jednotlivých částí, používaných součástí, požadavků na provoz a provozní látky.

Bezpečnostní přestávky řidiče.

Dotaz – na bezpečnostní přestávky řidiče využívajícího dodávkové vozidlo do 3,5 t k zásobování, který při rozvozu přeruší řízení v mnoha případech na dobu delší než 15 minut. Co už je považováno za přerušování řízení? Počítá se nová doba řízení od skončení tohoto přerušování? Například v 7 hodin zahájí jízdu k nakládku, 8-9 nakládka, 9 – 9,25 jízda k zákazníkovi, 9,25 – 9,35 předání zboží, 9,35 – 10,00 jízda k zákazníkovi, 10,00- 10,36 vykládka, 10,35 – 10,50 jízda k zákazníkovi atd..

Odpověď: Podle Přílohy č. 1 nařízení vlády č. 138/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při

provozování dopravy dopravními prostředky, bodu 2, platí, že u zaměstnance, který řídí dopravní prostředek a na kterého se nevztahuje zvláštní právní předpis, je zaměstnavatel povinen zajistit, aby nepřekročil maximální dobu řízení, která činí 4,5 hodiny; za dobu řízení se považuje i přerušení řízení na dobu kratší než 15 minut. Nejpozději po uplynutí maximální doby řízení musí být řízení přerušeno bezpečnostní přestávkou v trvání nejméně 30 minut, nenásleduje-li nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směnami nebo nepřetržitý odpočinek v týdnu. Bezpečnostní přestávka může být rozdělena do dvou částí v trvání **nejméně 15 minut** zařazených do doby řízení.

Z uvedeného vyplývá, že přerušení řízení delší 15 minut je třeba považovat za skutečné přerušení jízdy. Pokud řidič například vykládá pouze 10 nebo i 15 minut, pak se k tomu nepřihlíží a doba vykládky se posuzuje za dobu řízení. Jak také vyplývá z citovaného ustanovení, může být bezpečnostní přestávka rozdělena do dvou částí po 15 minutách. Proto když by dotyčný řidič dvakrát za směnu vykládal déle jak 15 minut, pak to lze považovat za bezpečnostní přestávku, která byla rozdělena do dvou částí po 15 minutách. Pokud by měl dotyčný zaměstnanec dvakrát za směnu přerušenu dobu jízdy vykládkou v délce 20 minut, pak to lze považovat za dvě části bezpečnostní přestávky.

Přestávky u řidičů linkové autobusové dopravy do 50 km.

Dotaz: Jak je to s přestávkou na jídlo u řidičů linkové autobusové dopravy do 50 km? Je to neplacená doba, má se odečíst z čekání řidiče?

Odpověď: Podle § 100 zákoníku práce je pro zaměstnance v dopravě vydáno speciální nařízení vlády o jejich pracovní době a době odpočinku, a tím je nařízení vlády č. 589/2006 Sb., kterým se stanoví odchylná úprava pracovní doby a doby odpočinku zaměstnanců v dopravě.

Podle tohoto nařízení vlády jsou řidiči, pomocníci řidiče a průvodčí, u kterých délka žádného ze spojů nepřesáhne 50 km nazýváni „člen osádky autobusu v linkové dopravě“, aby je nařízení vlády odlišilo od zaměstnanců v městské hromadné dopravě.

Jejich právní úprava je v hlavě VI nařízení vlády. Podle § 19a tohoto nařízení vlády platí, že na pracovní dobu, dobu odpočinku a bezpečnostní přestávku člena osádky autobusu v linkové dopravě se použijí ustanovení § 16 až 19, to znamená ustanovení, která platí pro řidiče městské hromadné dopravy. Členové osádky autobusu v linkové dopravě mají stejně jako řidiči městské hromadné dopravy bezpečnostní přestávku, tzv. přestávku placenou. Podle § 19 citovaného nařízení vlády platí, že zaměstnavatel je povinen zajistit, aby doba řízení zaměstnance městské hromadné dopravy byla nejdéle po 4 hodinách řízení přerušena bezpečnostní přestávkou v trvání nejméně 30 minut, nenásleduje-li nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směnami nebo nepřetržitý odpočinek v týdnu. Tato přestávka může být rozdělena do několika přestávek v trvání nejméně 10 minut.

Pro přestávku na jídlo a oddech platí obecná právní úprava (§ 88 zákoníku práce), tzn. po 6 hodinách nepřetržité práce 30 minut přestávka. Případně-li bezpečnostní přestávka na dobu přestávky v práci na jídlo a oddech, započítá se přestávka v práci na jídlo o oddech do pracovní doby.

Za dobu čekání mezi spoji náleží členu osádky autobusu v linkové osobní dopravě odměna podle § 9a, tzn. že za každou celou hodinu doby čekání mezi spoji přísluší členu osádky autobusu podle § 2 písm. a) odměna nejméně 90% hodinové sazby nejnižší úrovně zaručené mzdy stanovené pro pátou skupinu prací. Doby čekání mezi spoji se pro účely stanovení odměny v kalendářním měsíci sčítají.

Výstražné vesty ve vozidle.

Dotaz: Je zaměstnavatel povinen vybavit výstražnými vestami při služebních cestách mimo řidiče (vybaven vestou z povinné výbavy vozidla) i ostatní spoluzaměstnance, kteří tvoří osádku vozidla, kdy při odstraňování poruchy musí vystoupit z vozidla a tím vstoupit na pozemní komunikaci? Z pohledu nařízení vlády č. 168/2002 Db., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky, se domnívám, že ano.

Odpověď: Výše uvedenou problematiku řeší z hlediska bezpečnosti práce nařízení vlády č. 168/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky. Zaměstnavateli je přílohou tohoto nařízení stanovena povinnost zajistit, aby zaměstnanec používal při odstraňování poruch, ke kterým došlo během jízdy na pozemních komunikacích a kdy je nutno na ně vstoupit, výstražné vesty s vysokou viditelností vyhovující požadavkům normových hodnot.

Tato povinnost se vztahuje na zaměstnance, nikoli pouze na řidiče.

Kontroly ručně vedených vozíků

Dotaz: Jak je to s kontrolami a revizemi paletových vozíků? Nejde o motorové ani elektrické vozíky, ale o ručně vedené vozíky ke zvedání europalet. Je potřeba, aby kontroly těchto vozíků prováděla nějak zvlášť specializovaná osoba, nebo stačí například údržbář firmy? Případně, která právní norma to upravuje.

Odpověď: Provádění revizí paletových vozíků není předepsáno, takže není předepsána ani žádná požadovaná kvalifikace na takovou osobu. Nicméně, revize není kontrola. Kontrola paletových vozíků není právními předpisy konkrétně stanovena také, ale s použitím § 4 odst. 1 nařízení vlády č. 378/2001 Sb. se provádí kontrola technických zařízení nejméně 1 krát za 12 měsíců, nestanoví-li výrobce ve své dokumentaci jinak. Nestanoví-li tedy výrobce periodu a rozsah kontrol, prohlídek a úkonů údržby ve svém návodu nebo nemáte-li tento návod, musíte si kontroly a termíny údržby stanovit sami ve svém „Místním provozním bezpečnostním předpise“. Při stanovení termínů je vhodné vycházet z návodu jiného výrobce tohoto technického zařízení nebo výrobce podobného technického zařízení. Nemáte-li nic takového k dispozici a nevíte, kde si podklady vyžádat (neznáte výrobce svých vozíků), pak

se lze při stanovení potřebných druhů kontrol inspirovat čl. 5.2 ČSN EN ISO 3691-5: „Na vozíku musí být provedena funkční kontrola ověření toho, že vozík je schopen plnit úkoly, pro které byl navržen. Vozík musí být vyzkoušen k ujištění o tom, že ovládače pojezdu, brzd, řízení a manipulace a popřípadě i kombinace těchto funkcí, pokud přichází v úvahu, jsou vhodným způsobem označeny a pracují správně. Také musí být kontrolováno správné fungování výstražných zařízení, bezpečnostních zařízení a osvětlení“. Máte-li vhodné technické prostředky, můžete využít i přílohu A a B normy; k posouzení bezpečnosti lze využít přílohu C.(ČSN EN ISO 3691-5 Manipulační vozíky – Bezpečnostní požadavky a ověření – Část 5: Ruční vozíky.).